

HAJDUFÖLD

1923. év október 11.

CSÜTÖRTOK

Debreczen, V. evf. (130.)

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:
HELYBEN ÉS VIDÉKEN EGY ÓRA 4000 K.
EGYES SZÁM ÁRA 200 K.

KERESZTYÉN POLITIKAI NAPILAP
FELELŐS SZERKESZTŐ:
KOLOSVÁRY-BORCSA MIHÁLY

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL
DEBRECEN, PIAC-UTCA 59. SZÁM
TELEFON 3-48. SZÁM.

A katolikus nagygyűlés

A magyar katolikusok tizenötödik kongresszusa folyt le a napokban Budapesten. Szép volt. Száz-ezernyi tömeg vonult az utcákon ünnepiesen imponáló körmenetben, országos nevű katolikus vezérek tartottak megszívlelendő, okos, lelkes beszédeket. De ha a külsőleg oly hatalmasnak tetsző megnyilatkozás mellett azt a kérdést vetnők fel: *ugyan mekkora a magyar katolicizmus közéleti hatása*, — hát bizonyos, e kérdésre nem valami vizsgáló és bátorító lenne a tárgyas felelet. Mert bizony ez a hatás a szónak nem hitéleti, nem vallási, hanem nemzetpolitikai értelmében csaknem — semmi. Sajnálattal állapítjuk meg azt a tényt, de hogy tény, azt meg kell állapítanunk.

Ime itt van a katolikus akarat gyengeségének jellemzésére a katolikus autonómia ügye. Ötvenhat éve vajudik a kérdés s nincs hozzá erő, nincs közéleti súly, hogy megoldás-sék. Vagy egy másik, bár csak szinguláris eset: a katolicizmusnak az októberi napokban való nem szereplése. Tudjuk, hogy Tisza István a meggyilkolása előtt való napon kezét tördelve kérte Prohászka Ottokárt: az Isten szerelméért állják útját az ország életét veszélyeztető anarchianak, — de a kétségbeesett kérelemre némaság volt a felelet. A katolicizmus egy szalmaszálát sem tett, mert *képtelen volt tenni* a pátkány-forradalom szennyáradata elé. Nem tudta a nemzetet megmenteni, bár hatalmasan kiépített társadalmi szervezetei voltak, — de nem azért, mintha a jóakarát hiányzott volna, hanem mert hiányzott az erő, a közéleti elhatározó befolyás. Mert a magyar katolicizmus a nemzeti szervezetnek passiv, nem pedig cselekvő tényezőjévé vált.

Nem hallgathatjuk el, hogy újabban egyes katolikus főurak és főpapok, — tehát nem a katolikusok általában, de egyes urak és papok, — az ellenforradalom által egyetemes programmá emelt keresztyén nemzeti politikát elhagyva, a benső ellenséggel szövetkeznek. Csak nemrég hallottunk prelátusi ajkáról egy káromlásnak beillő nyilatkozatot, aki „keresztyén betyárizmus”-ról beszélt. Ez az egyén megérett a hármassan anathémára. Csak a minep olvastuk, hogy a Dunántul egyik püspöke, aki természetesen gróf is, zsidó milliárdosok pénzével lapot alapít. Felelde a szabadkőműves aknamunka, október és a kommun, amelyeknek sugalmazói és kitarói mind zsidók voltak s felelde a nagy történelmi tény, hogy a római Egyháznak széles e világon legádázabb ellensége a különféle nevek és pártok alatt szervezkedő zsidó internacionálé.

Hja! de hát — mondják, — a zsidó fegyvertárs a legitimizmus

kérdésében. Nem feszegetjük, megbízható e ez a fegyvertárs, de hogy ebben a kérdésben rettonetesen túlbecsülik a hatalmát, az bizonyos. Mert nincs annyi milliárdja és annyi újságpapírja a zsidóságnak, amellyel Olaszország és a kisantant előtt a Habsburg dinasztiát possibilissé tegye. És amit kivivhatnának a budapesti zsidók, azt ellensúlyozzák majd a prágaiak és a bukarrestiek. Vagyis a legitimizmus kérdése egy általános európai, sőt világpolitikai kérdés — zsidó közvetítéssel meg nem oldható s így óriási kár ezen a címen, a jövő derengő álmoképeit, vagy délibábjaért a nemzet mai érdekeit mel-

lőzni, zsidókkal összefogni, a nemzetpolitika talajáról lecsuszni.

Ezt másképp csinálják a katolikusok: olaszok, b. jorok, spanyolok! Mi, mint elárvelt magyar hazánk, de egyuttal a Sancta Mater Ecclesia hírfiai kérve kérjük mindazokat, akiket illethet, hogy hagyjanak fel a most alárcot tett sunyi ellenséggel való együttműködéssel, — hiszen ez őket ugyanis csak kihasználja és félrevezeti, — és állítsák az egész katolikus közönséget a nemzet élő érdekeinek szolgálatába. Végezzük el becsülettel a ma feladatát, legyünk cselekvő katolikusok, — a holnap az Isten kezében van.

Egy pápista.

A franciák nem akarnak tárgyalni Németországgal

Az angol gyarmatügyi miniszterek nem értenek egyet Nagy-Britannia politikájával - Ismét összeesküvést lepleztek le Oláhországban

Az egyre súlyosbodó Ruhr kérdés megoldása céljából a német kormány megkísérelte, hogy közvetlen tárgyalásokat kezdjen Franciaországgal. Ezek a tárgyalások párhuzamosan folytak volna azokkal, amelyeket a Ruhr-vidék munkásai, illetve üzemi vezetőségek kezdtek meg a megszálló hatóságokkal. Minthogy

a tárgyalások nem sok remény-nyel kecsegtetnek,

a német kormány hivatalos uton óhajtott érintkezésbe lépni Párisal. A német ügyvivő ma felkereste Poincarét, hogy eszközölje ki a francia kormánynál Németország hivatalos meghívását azokra a tárgyalásokra, amelyeket a Ruhr-vidéki munka új rafelvétele tárgyában megkezdtek. Hír szerint

Poincaré minden pontban teljesen visszautasító magatartást tanusított.

Álláspontját azzal okolta meg, hogy amíg a munkaadók és munkások, valamint a megszálló hatóságok közötti tárgyalások a Ruhr-vidéken be nem fejeződnek, a francia kormány nem léphet a német kormánnyal való közvetlen tárgyalások útjára. Az első egyetlen jele annak, hogy Franciaország foglalkozik a Ruhr-kérdés enyhítésével, az a tény, hogy a párisi kormány a mai napon

a jóvátételi bizottság elé terjesztette

azt a megállapodást, amely a ruhr-vidéki francia mérnöki bizottság és a német nehéz ipar között létrejött. Egyébként a francia kormány a legtipikusabb hintapolitikát űzi, amelyben a tárgyalni akaró ruhrvidéki németeknek azt a választ adja, hogy érdemleges tárgyalásokba úgy sem bocsátkozhatnak, mert

arra a két kormány van hivatalva,

másrészt a hivatalos németkormány tárgyalásra való készségére Poincaré

azzal válaszol, hogy rámutat a megszállt területen folyó tárgyalásokra, azzal, hogy *addig nem tárgyalhat a hivatalos Németországgal, amíg ezek a tárgyalások be nem fejeződnek.*

A német kormány egyébként úgy látszik erősebb lépésre határozta el magát a kommunistákkal szemben. Berlinből érkező hírek szerint a birodalmi honvédelmi miniszter

megtiltotta a Rothe Fahne to-vábbi nyomását

és árusítását, mert a lap az általános sztrájk előkészítésére hívta fel olvasóit és a birodalmi védőrség katonáit a politikai hatalomban való részesedésre és engedetlenségre buzdította.

Boroszlóban számos kommunistát letartóztattak, közöttük a németországi kommunista párt sziléziai vezetőségének tagjait, továbbá a *Schlaesische Arbeiter Zeitung* több alkalmazottját. A letartóztatás összefügg azzal a kommunista propagandával, amely arra irányult, hogy Németországban munkás- és parasztkormány alakuljon.

A német kommunisták egyébként azzal a javaslattal léptek a birodalmi gyűlés elé, hogy

Stinnesst tartóztassa le a német kormány.

A birodalmi gyűlés szerdai ülésén foglalkozott a kommunisták javaslatával, amely fölött napirendre tért.

Érdekes jelenség, hogy a Londonban most folyó angol gyarmatügyi tanácskozáson a gyarmatok miniszterei sem titkolják el véleményüket, hogy

az angol kormány európai politikájával egyáltalán nem értenek egyet.

Szerintük Angliának már régen bele kellett volna avatkoznia a Ruhr-kérdés megoldásába, ám Anglia tulsá-

gosan óvatos politikája következtében nemcsak ezek a súlyos kérdések fokozódnak mindjobban, hanem Anglia tekintélye is annyira alászállott a kontinensen,

amilyen mélyre még sohasem süllyedt.

A londoni lapok is megalázónak tartják Angliára nézve azt a módot és elbánást, amelyet a francia miniszterelnök lassan szokottá tett és amely abban rejlik, hogy Franciaország fittyet hány minden idegen érdekeknek, javaslatnak és kérésnek és csak a saját maga érdekeit nézi. Az oláh félhivatalos ma

újból összeesküvésről számol be

Hír szerint házkutatást tartottak több bukaresti előkelő családnál és nagyobb mennyiségű fegyver mellett a rendőrség birtokába jutott az összeesküvés terve

is, amelynek célja több miniszter és közéleti személyiség meggyilkolása lett volna.

A letartóztatott személyek között két diákot is elfogtak, akik mindent bevallottak. Ezek vallomása szerint a gyilkos merényleteknek szerdán kellett volna megtörténni.

A keresztyén ellenzék a Ház elnapolása ellen

A politikai helyzetet általában a várakozás jellemzi. Különösen az egységes párt körében várják már türelmetlenül, hogy a miniszterelnök tájékoztassa a pártot és a közvéleményt a legfontosabb politikai kérdésekről. Napról-napra világosabban látják, hogy *nem lehet tovább halogatni azoknak az égetően fontos és sürgős életkérdéseknek a megoldását, amelyeknek rendezését a keresztyén ellenzék keddtől fogva a legerélyesebben követeli és sürgeti.* Ezek között szerepel elsősorban a valorizáció kérdése és

a földbirtokreform novella ügye,

amelyet csütörtökön délelőtt kezd tárgyalni az egységes párt.

A földbirtokreform novella tekintetében

a kormánypárton a legélesebb ellentétek vannak,

amelyeket aligha lehet majd áthidalni. A keresztyén ellenzéki képviselők erősen készülődnek a nemzetgyűlés hétfői ülésére és

harcot hirdetnek a Ház elnapolásának terve ellen.

Azt mondják, hogy a földreform novella bizottsági tárgyalásának időjére is van elintézni valója a Háznak. Ez idő alatt el lehetne intézni az autódóról szóló törvényjavaslatot és a boradójavaslatot. Nem fogadják el azt az érvet, hogy a kormány a szünetet azért tartja szükségesnek, mert ezalatt akar a Budapestre érkező antant bizottsággal tárgyalni.

Rágalommal védekeznek a megszorult politikai konjunkturista

Az erkölcsileg megsemmisítő bírói ítélet után azt várta volna párt allásokra tekintet nélkül az egész jóérzésű debreceni publikum, hogy Reitz János, akire a legilletékesebb fórum sütötte rá az öccsü, politikai konjunkturizálás erkölcsi züllöttségének bélyegét, el fog tűnni a közszereplés színteréről s örökre kompromittált és hitelét veszített tollát nem mártja be elvek és meggyőződéses férfiak beszennyezésére. — Ám a szekularizáló-klérkális ébredő-liberális, radikális Károlyi-legitimista pennaforogató állatorvos továbbra is igyekszik igazolni ítéletét a bíróságnak és közvéleménynek s sebzett polipként fecskenkezi magából a nyilatkozatok tintaszennyet gyanútlan emberek megtévesztésére, az ítélet elsikkasztására és elferdítésére. E célból politikai desperádóként ront neki tudatos rosszhiszeműséggel tiszteletreméltó tisztességes, igaz magyar embereknek s próbálja mások besározásával tovább tengetni a maga megsemmisülésre ítélt szánalmas politikai existenciáját.

Eznek a mindeure elszánt handabandázásnak vakmerő kitérése az a nyilatkozat is, amelyben egész kameleon konjunkturista sajtóműködése egyik inkriminált cikkének szerzőségét próbálja *Beznák Aladár*-ra, a Hangya szövetkezet debreceni igazgatójára kenni.

Reitz János otromba támadására vonatkozólag megkérdeztük *Beznák Aladár*-t, aki a következőket mondotta: — A Szomjas-üggyel kapcsolatban egy cikket én is irtam annak idején *Szigeti Gyula* felkérésére s azt el is küldtem a Tiszántúli Hírlaphoz. A T. H. azonban másnap *Reitz* cikket közölte, az enyémet pedig csak pár nap múlva és erősen kivonatolva. A provokálás a tiszték részéről *Reitz* cikke miatt történt, jóval az én cikkem megjelenése előtt és így perfid boallítás *Reitz János* részéről az, mintha éntőlem kért volna elégtételt *Ádám* alezredes ur és mintha *Ádám* alezredes ur kijelentése én reám vonatkozhatna.

Beznák Aladár különben a sajtótörvényre hivatkozással a következő helyreigazító nyilatkozatot küldötte be a T. H.-nak:

Nyilatkozat

Reitz János-nak, a „Tiszántúli Hírlap” október 11-iki számában közölt nyilatkozatára a következőket jelentem ki:

1. Nem tudom miféle cikket olvastak fel a bírói tárgyaláson, mert nem voltam ott. Határozottan tudom azonban, hogy a *Tiszántúli Hírlap* azon cikkét, amelyért *Halasi Andor* a *Tiszántúli Újságban* *Reitz*-ot megvádolta, nem én, hanem *Reitz János* írta. Ezt a legilletékesebben Debrecen város egyik köztisztviselőjében álló ügyvédje, akihez ebben az ügyben *Halasi* cikke után *Reitz János* jogi tanácsért fordult, de meg a bírósági iratok is igazolják.

2. A nyilatkozatnak azon rágalmazó és becsületsértő tendenciája

miatt pedig, mellyel *Reitz János* a „diszkvalifikált egyén” színében igyekszik engem jobb tudomása ellenére feltüntetni, a bírói eljárást folyamatba tettem.

3. Végül én is közlöm az érdeklődőkkel, hogy *Ádám* alezredes ur kijelentése rám nem vonatkozik, mert

Csóka Sámuel és Magoss György pályáztak a polgármesteri állásra

Október 19-én lesz a polgármesterválasztó közgyűlés

Debrecen város polgármesteri állására a pályázatok beadási határideje tegnap október 10-én déli 12 órakor járt le.

A polgármesteri állásra

Csóka Sámuel polgármester-helyettes főjegyző és *Magoss György* városi tiszti főügyész nyújtották be pályázatukat a főispáni hivatalhoz.

Pályázati kérvényét elsőnek *Csóka Sámuel* polgármester-helyettes adta be, míg *Magoss György* kérvénye a pályázati határidő letelte előtt öt perccel érkezett meg.

Kérvényét egyik pályázó sem vitte be személyesen a főispáni hivatalba, hanem mindketten küldönccel vitették fel.

tőlem ebben az ügyben senki elégtételt nem kért. Ellenben *Reitz János* nagyon jól tudja, hogy *Ádám* alezredes urnak ez a kijelentése kire vonatkozik, mert hiszen az a törzstiszti becsület bíróság irataiból is kitűnik.

Debrecen, okt. 10. *Beznák Aladár*

A törvényhatósági bizottság polgármesterválasztó közgyűlése október 19-én délelőtt lesz, amelyen titkos szavazással fognak a pályázatok sorsa felett dönteni.

Mint a „Hajdúföld” értesül, a debreceni polgármesteri állásra két budapesti illetőségű pályázó kérvényét is várták, amely azonban nem érkezett be.

Egyebekben a vidékieknek a pályázatukat a határidőig nem kell beadniuk, hanem elég azokat a pályázati határidőig postára adni. Vidékiek pályázata különben nem várható s így a választás csak *Csóka Sámuel* és *Magoss György* közt fog lefolyni.

Helyszíni szemlén a detektívgyilkos Rác Kálmán tanyáján

Előre megfontolt szándékkal gyilkolt A halálpadláson - Földi detektív-szenzációs vallomása

(A Hajdúföld kiküldött tudósítójától.) Ez év tavaszán, ap. 25-én történt, hogy *Rác Kálmán*, az eretséges betörőkirály, akit rablásért, betörésért először nyolc évi fegyházra ítélt a bíróság, de a büntetés elől megszökött a fegyházból s oláh megszállt területen bujkált és rabolt, majd szüleinek Debrecen, Bellegő 34. szám alatti tanyáján rejtőzött, az elfogatására kiküldött *P. Tóth János* polgári rendőrt agyonlőtte, *Földi Mihály* detektívcsoporthoz vezető életveszélyen megsebesítette, *Rác Kálmán* fegyvertársával *Bagdi Gyulával* együtt csak mozigénybe illő hájsza után egy század katonaság segítségével sikerült elfogni, ártalmatlanná tenni. *Rác Kálmán* ügyében sokáig folyt a vizsgálat, mindig újabb és újabb bűncselekmények derültek ki rá, majd meg kellett várni *Földi* detektív felgyógyulását, hogy kihallgathassák a pontosan megállapítható tényállást. A vizsgálat most a befejezéshez közeleg. A vizsgálóbíró az ügyességgel karöltve elhatározta, hogy a vizsgálat befejezése képen helyszíni szemlét tart a *Rác* tanyán s újra feleleveníti, mozi-film-szerűen lepergeti a véres eseményt, a véres esemény minden részletét. A helyszíni szemlét szerdára, október 10-ére tűzte ki.

A tanyán

A *Rác*-tanya Debrecen és Hajdúsámson között a Békényi-úton, Bellegő 34. szám alatt van. Ugy emlegetik, mint a környék egyik legszebb tanyáját, ötven hold prima földdel. A tanyabeliek sűrűnek-forgognak, minden kocsiözörgésre felfigyelnek. Némelyik cseléd ünneplőt húzott, várják a hivatalos urakat és — *Rác Kálmán*.

Tíz óra után csendőrök lovagolnak be a tanyára, majd utánuk a város fogatán *Preinészberger Jenő* táblabíró, a vizsgálóbíró vezetője, dr. *Kádár István* kir. ügyész érkezett meg *Földi Mihály*, a felgyógyult detektívcsoporthoz vezetővel együtt. Később dr. *Tóth Gyula* rendőrkapitány

és *Páshy Ferenc* rendőrfelügyelő érkeznek meg.

A tanyabeliek arcán csalódás ül, *Rác Kálmán* az eredeti tervtől eltérőleg nem hozták ki. Tulságos nagy feltűnést keltett volna a megbilincselte detektívgyilkos s azonkívül — a szokásban gyakorlott *Rác Kálmán* egyre a szokás gondolatával foglalkozik . . .

Fel a kezekkel!

A tanya népe ez udvaron gyülekezik, legelő *Rác Kálmán* öt, szabadlábra helyezett fitestvére, akik ellen azonban szintén folyik a büntetőeljárás.

Preinészberger Jenő vizsgálóbíró kihirdeti előttük, hogy óvatosságból — mivel legutóbb is sok rejtett fegyvert találtak a tanyán — meg fogja motoztatni őket.

— *Fel a kezekkel!* — hangzik a következő pillanatban az egyik csendőr szava és már is hozzákezd a motozáshoz s elveszi tőlük a bicskát, zsebkést. Ezután megkezdődik a szemle . . .

A halálpadláson

A bizottság sorra járja a szobákat. *Földi* detektív megmutatja, hol járt, kivel beszélt, mennyi ideig időzött. Majd a halálpadlásra vonul fel a vizsgálóbizottság, ahol a gyilkosság történt. Most már sokkal barátságosabb a padlás, mint a gyilkosság idejében. Tisztára van takarítva, a gerendákon felkötözött szőlő, tengeri. *Földi* hosszasan magyarázza a padláson lefolyt eseményeket.

— A padláson senkit sem találtak. Oda is szóltam *Tóth*-nak: nincs itt senki, gyerünk innen. A revolver

a kezemben volt. Mikor gyanútlanul lefelé haladtam, hirtelen egy revolverlövés hallatszott, a golyó karomat találta. Majd egy másik lövés történt, amely azonban a börtárcámat érte s nem sebesített meg. Most megfordultam, mikor a börtárcámat a harmadik lövés érte. Erre nagynehezen a kémény mögé húzódtam, fedezékbe. *Rác* — ekkor ismertem fel — most két lövést tett *Tóth*-ra, aki összeesett. Erre *Rác* kiugrott a padmélyedéből s a kémény elé ugrott. Szemtől szembe állottunk, egy méternyire egymástól, köztünk csak a kémény volt és mindketten revolvert szegeztek egymásra. *Rác* még három lövet, de nem talált. Ekkor szólt meg először *Rác*:

— *Földi ur ne löjjön agyon!*

— *Nem lövök* — válaszoltam, de te se löj . . .

— *Rác Kálmán* ekkor észrevette, hogy mind a nyolc töltényét kilőtte — mire visszahúzódott rejtékhelyébe s ott töltött.

Töltésközben újra megszólalt *Rác* — különben hiába lö *Földi* ur engem agyon, mert a testvéreim ugyanis agyonverik . . .

Midőn *Rác* újra töltött, *Földi* elhagyta a padlást.

A kocsinál álló rendőr segítségével elszállítottuk az eszméletlen *P. Tóth*-ot is, majd elhagytuk a tanyát.

Előre megfontoltam

A helyszíni szemle legfontosabb eredménye az, hogy kétségkívül megállapítást nyert, miszerint *Rác* előre megfontolt szándékkal ölte meg *P. Tóth*-ot s akarta megölni *Földi*-t is. Ugyanis *Földi* vallomásaival megcáfolást nyert *Rác* az a védekezése, miszerint *Rác* ráfogta a revolvert és megadásra szólította fel s ő csak övédeleméből lött rá.

Földi nem vette észre *Rác*-ot s el is távozott volna anélkül, hogy tudta volna, miszerint *Rác* a padláson rejtőzik. *Rác* azonban felakarta használni az alkalmat, hogy gyűlölt ellenségével, *Földi* detektívet, aki őt már előzőleg is börtönbe juttatta, véglegesen leszámoljon s ezért lött orvul *Földi*-re.

A helyszíni szemle, *Földi* vallomása terhező a *Rác* fiúkra is.

Üres revolver

Kiderült a helyszíni szemlén, hogy *Földi* egyetlenegy lövést sem tett, de nem is tehetett, mert revolverében nem volt golyó, csak egy üres hüvely.

A padlásról a bizottság tagjai a tanya egyik szobájába mentek, ahol a jegyzőkönyveket vették fel.

Rác Kálmán a helyszíni szemle megállapítása alapján aligha kerül el a

halálbüntetést,

mivel az előre megfontolt szándékkal elkövetett gyilkosság büntetése köztöltési halál.

A helyszíni szemle 11 óra után ért véget. *Rác Kálmán* ügyében a főtárgyalás valószínűleg decemberben lesz.

Dr. UJFALUSY GÉZÁNÉ vendégeit tisztelettel értesítjük, hogy a PÁRISI HÖLGYFODRASZ SZALONBAN vagyunk. MÁRIA ÉS BÖSKE.

Bőr kabátok, raglánok, öltönyök óriási nagyválasztékban a legolcsóbb árakon Hajdusági férfi és fiuruha áruházban Piac-u. 67. Frohner-szálloda épület.

Dr Losonczy Álmos

Dr Losonczy Álmos, Hajdu vármegye nyugalmazott tisztí főorvosa nyugalmába vonulása után kilenced napra tegnapi délután, október kilencedikén este 10 órakor meghalt.

Hosszabb idő óta súlyos betegségben szenvedett és már hónapokkal ezelőtt előre tudta s maga is jósolta bekövetkező halálát.

Losonczy Álmos 1852 szeptember 5-én született. 1874 február 4-én választották meg Hajduböszörmény főorvosává s 1894 augusztus 29-én nevezte ki Hajdu vármegye tisztí főorvosává a főispán. Ezt a tiszteletet a legutolsó napokig, szeptember 30-án bekövetkezett nyugdíjazásáig a legnagyobb lelkiismeretességgel, a szakértői buzgóságával és tudásával töltötte be.

Kitűnő szolgálatának, ritka képességeinek s tudásának jutalmául többször kapott méltó és megérdemelt kitüntetést.

Az 1878-iki boszniai okkupációban résztvevőn, szolgálatai elismerésül a koronás arany érdemkeresztet kapta meg.

1910-ben királyi tanácsossá nevezték ki, míg 1922-ben egészségügyi főtanácsosi címet kapott.

Hivatali szolgálatának utolsó napján, szeptember 30-án már súlyos betegon, botra támaszkodva, egész a nagy és gyógyíthatatlan betegség már látható jeleivel még felment a hivatalába.

A rákövetkező napokban már ágyban fekvő beteg lett s október kilencedikén este nemes, nagy lelkét kilehelte.

Temetése csütörtökön délután 2 órakor lesz a vármegyeházától. Utolsó kívánságához képest egyszerű deszkakoporsóban, szemfedő és koszorú nélkül fogják örök nyugalomra helyezni.

Elfogtak két álarcos rablót

Vakmerő rablótámadás történt szeptember 23-án Hajduszentmihályon. Agárdi Bernát földmives és Kovács Lajos cipész éjjel 12 órakor behatoltak Petterman Sándor gazdálkodó lakásába.

A rablók arcát fekete posztó fedte.

A rablók felköltötték a családot, kést fogtak a családtagokra, megöléssel fenyegették őket, majd arra kényszerítették őket, hogy a sarkba álljanak és tétlenül nézzék, mint fosszák ki a lakást. A rablók elvitték a Petterman-család összes készpénzét, ékszert, pár darab ezüst pénzt, 10 kiló szalonát, 16 méter gyolcsot, hat méter vásznat, azután elmenekültek.

A rablókat most sikerült elfogni, kihallgatásuk után bekisérték őket az ügyészség fogházába. Kiderült, hogy Agárdi és Kovács egy harmadik társukkal több más bűncselekményt követtek el. Feltörték Váczy Mihályné, Oláh Jánosné tanácsját, lopást követtek el Horogi Ferencnél, Harsányi Jánosnál.

Agárdi és Kovács ellen rablás és betörés miatt indult meg a büntető eljárás.

A lopott holmi egyrésze megkerült.

Hirdessen a Hajdúföldben

HIREK

1923 október 11. (Csütörtök)

Prot.: Brigitta. Kath.: Placidia.

Időjárás: Hazánkban mindenütt volt eső, melynek mennyisége azonban általában 10 mm-en alul maradt. A hőmérséklet keleten kissé súlyos, egyébként nem változott lényegesen.

Időjárás: Változó, túlnyomóan száraz idő várható lényeges hőváltozás nélkül.

Közművelődési könyvtár: 10-12-ig.

Csokonai-színház: Este fél 8 órakor: A szép asszony kocsisa.

Uránia: Vadon gyermekei.

Vigszí ház: Lord Savilla büne.

Meteor: Dr Mabuse.

Kereskedők és iparosok nagygyűlése 6 órakor a Kereskedő Társulat dísztermében.

Gyógyszertárak közül éjjeli szolgálata tartanak: Kigyó, Arany Egyszarva, II. Rákóczi Ferenc, Nádor Csokonai, Reménység.

A debreceni iparosok és kereskedők nagygyűlése.

Október 11-én, csütörtökön 6 órától, a Kereskedő Társulat dísztermében Debrecen kereskedő és iparos társadalmának nagygyűlést tart, a következő renddel: Az 1920-21. évi jövedelem és vagyonadó felülvizsgálata és újabb való megállapítása, — valamint az 1922-23. évi jövedelem és vagyonadó befizetési határidejének elhalasztása iránti intézkedés kérélmzése. A deviza-ellátás költségeinek módosítására vonatkozó intézkedés kidörgetése. Az iparosok és kereskedők teljes számban való megjelenését kéri a Debreceni Kereskedő Társulat, az OMKE debreceni fiókja, a Baross Szövetség debreceni fiókja és az Ipartestület.

Kötényük alatt lopták a bőrt.

Szilágyi Ferenc bőrgyáros, Wesselyi-tér 7. szám alatti lakos jelentést tett a rendőrségen, hogy rakományból ismeretlen tettesek hosszabb időn keresztül több millió korona értékű bőrt loptak el. A rendőrség rövid nyomozás után elfogta a tetteseket Genczinger Mihály 58 és Raniszlajevics István 54 éves timáregedek személyében, akik kötényük alatt lopták a bőrt. A lopott bőr nagyrészt megtalálták a tolvajok lakásán. A büntető eljárás folyamatban van ellenük.

Jön! Amerikai hőskora világláger egyszerre játszik Uránia és Vigszínház mozgó.

A gazdák sérelmei a jövedelem és vagyonadó valorizálásával. Mint ismeretes, már az 1921. évi jövedelem és vagyonadó kiadásánál is sok sérelem érte a gazdákat. Most az 1922. évre ötszöröse és 1923. évre huszszorosra valorizált jövedelem és vagyonadó még inkább fokozza a gazdák vállára rakott terheket és még inkább növeli a gazdákat ért igazságtalanságokat. A Tiszántúli Mezőgazdasági Kamara — mint értesülünk — most a kormány elé akarja terjeszteni a gazdák adósérelmét. Az illetékes gazdasági egyesületnél és a kamaránál minden gazda bejelentheti a sérelmeit. A beadott panaszok alapján fog azután a Kamara a kormánytól az adósérelmek tekintetében orvoslást kérni.

Felmentették a postatakarék-pénztári törzsbetétök összegét. A kereskedelmi miniszter a pénzügy-miniszterrel egyetértőleg a postatakarékpénztár csekküzlet árában a törzsbetétök összegét 10 ezer koronára emelte fel. A betétkönyvekre a közvetítő hivatalok részéről rövid uton teljesíthető visszafizetések összegét a miniszter 50 koronáról 5 ezer koronára emelte fel, a takarékbetétök után fizetendő törzskamatlábát 4-5%-ban állapította meg. Ez a rendelet október 15-én lép életbe.

Árverések a városházán. Szordán délelőtt a városháza kistanácstermében a város több apró birtoka fölött árverést tartottak. Így a Baik-Szilágyi féle 12 holdat 6 évre bérbé vette Bakó Péter holdankint 170 kilogramm rozssért. A Vámospécsi-ut mentén 2 holdat 1 évre Pap Sándor 90 kilogramm rozssért, a hadházi műnt mentén lévő 1 holdat egy évre 30 kilogramm rozssért, a vagongyár mellett 700 négyszöglet Bihari Sándor 60 kilogrammért egy évre vett ki haszonbérbe. Ugyanínt a Tég-láskertben lévő 150 négyszöglet Vaj-dai Rudolf 5000 koronáért egy évre, a fenesikái iskola mellett lévő 1200 négyszöglet Takács Miklós 50 kilogramm rozssért egy évre, az apafai átjáró mellett háromnegyed holdat Bakó Péter 200 kilogramm rozssért egy évre bérbé vette.

Jó és olcsó koszt kapható a Nagyerdei Vigadóban. Abonensek felvételnek. Egyetemi hallgató és gazdász urak kedvezményben részesülnek.

Reitz reitsolni próbál. A délutáni Gottlieb papiroson lepedő nagyságu vezércikkben had nászik egy árva maradt, levitézlett erkölcsbírós homlokán a magyar bíróság által megállapított politikai erkölcsi züllöttség diadémjával mellét vevve hivatkozik fordulatok közéleti pályájának bokros érdemeire. Hogy mik ezek az érdemek, azt tudja jól széles Tiszántúlon mindenki, hiszen a cikkezőt lelkiismeretének közismert tiszta öntudata végig vezette a radikális, Károlyi, ál-Kossuth-pártokon, az Eötvös Magyarok Egyesületén, megszólaltatta benne a szabadkirály választót és a legitimistát, ez a tiszta öntudat hirdette vele a papjával szekularizációját s a főpapi klerikalizmust s vezérelte el a kiájnármini értelem-ben föllógott öntudatos sajtó liberalizmusig. E rendkívül széleskörű érdemekre tehát igazán följogos dolog egy szót is vesztegetni. A Hajdúföld felé irányított díszváltó-fikált kezéből eredő oldalvágásokra még kevésbbé. Csak verje a mellét a bírói ítélet erkölcsi magaslátáról az elpusztíthatatlan tiszta öntudatu tintakameleon, ha van még türelmes sajtópapír, amely megtűri ezt az erkölcsi nyóvt. Ez már sem minket, sem tisztességes embereket nem reitszol, még csak az uador kézleggyin' é ére sem.

Butorozott szobát keres lehetetlen azonnalra nőtlon, fiatal urimember. Telefon 3-48.

Jön! Amerika hőskora világláger egyszerre játszik Uránia és Vigszínház mozgó.

Ma lesz a Hamza-ügyben a föltárgyaltás. A debreceni kir. törvényszéken ma délelőtt tárgyalják a Sestakerti véres tragédia hősiének, Hamza Györgynek a bűnpörét, akit erős felindulásban elkövetett szándékos emberölés vétsége miatt vont felelősségre a törvényszék.

Gazdák figyelmébe. A 20 holdnyi és ennél nagyobb gazdaságok terméseredményét a városi statisztikai hivatalnál (Városháza, földszint 6.) be kell jelenteni. A bejelentés október 14-ig tart.

Kérelom. Az Augustia szanatórium-ban hétfőn egy ur a kapus által egy 25 ezer koronást váltatott fel. Egy ápolónő, aki a pénzt felváltotta, a hivatalos pénzből tévedés folytán egy 10 ezer koronás helyett egy százezer koronást adott. Ez-uton kéri az ápolónő az illetőt, hogy a pénzt mielőbb szolgáltatassa vissza.

SZÍNHÁZ

Műsor:

Csütörtök: Szép asszony kocsisa C) bérlet.

Péntek: Szép asszony kocsisa D) bérlet.

Dupla, vagy semmi

(Alfréd Savoir 3 felvonásos vígjátéka, bemutatva a Csokonai-színház október 9-én.)

Hál istennek, a ma divatos párisi származású színművek túlborsos sikamlóságai még kirívó izléstelenség-gekként keltenek visszatetszést a debreceni közönségben de ezeknek tompításával vagy kiküszöbölésével Savoir jól felszerelt francia vígjátéka egy mulatságos este gyorsan muló, de zavartalan élményt szerezhetne volna a könnyű szórakozást kereső publikum-nak. Viszont a rendezés érdeme volt az összehangolt előadás pergő tempója, amint első sorban is a rendező Rólkó József igaz művészettel átélte és teljessé terepített becsületesen gyá-moltalan vígjátéki főraj figuráját illeti dicséret. Az öleto, de alap-jában véve csupán ösztöneinek élő,

Megnyilt! Megnyilt!

GÁRAI ÉS TESTVÉRE

férfi-, fiuruha nagyáruháza

Piac-u. 11. Bika-szálló épület Piac-u. 11.

Kérjük a t. közönséget, el ne mulassza kirakataink megtekintését.

Előzékeny kiszolgálás! Olcsó, szabott árak!

érzéki modern asszonyt Erdődi Lili formálta ki izléssel és finom stíluszérzettel Charlotte alakjában. Vértel lélegzettel és temperamentummal bírta a csirkefogó és repülőgróf szerepének tempóját s életteljes és egész volt Sötét alakítása. Torma Gusztó üdén bájos Julieje mellett a többi epizódfigurákat nehezképpen alakította Virágháty s minden igyekezete mellett még itt-ott esetlen karikírozással Soós.

Estinházak és mozgószínházak közleményei
Mindenki a legnagyobb elragadtatással beszél a „Szép asszony kocsisa” darabról és annak előadásáról a Csokonai-színházban. Az operette ma és holnap C illetve D bérletben kerül színre, míg szombaton Bakonyi-Szirmai híres operettje, gróf Rinaldo Timár IIa, Szabó Gizi, Püspöki Rózsi, Unger, Roikó, Markovits, Soóssal a főszerepekben lesz felújítva.

Uránia-mozgó
Vadon gyermeki remek öserdői felvételek ma utoljára.

Vígyszínház-mozgó
Lord Savile büne Wilde Oszkár világ-hírű drámája.

Meteor-mozgó
Csütörtökön dr. Mabuse 2 és fél óras műsor csak felnőtteknek. Előadások 6 és fél 9 órakor. Jegyelővétel.

TESTEDZÉS

A DEAC atletikai versenyét napról napra nagyobb érdeklődés előzi meg. A tegnapi napon a legkitűnőbb kassai atléták jelezték indulásukat. A verseny szombaton és vasárnap, a nagyérdéi sporttelepen kerül eldöntésre.

A DTE ma, csütörtökön nagy tréninget tart.

Nagy Bálint a DVSC-ben? Nagy Bálint, mint jelentettük volt, kitépett a DEACból s állítólag a DVSC-be lép be.

A DEAC összes atlétái ma este 6 órakor jelenjenek meg az Egyetemi Körben.

KÖZGAZDASÁG

30 milliárd márka egy angol font

A német márka elértéktelenedése ma a külföldi devizapiacra ismét újult erővel folytatódott.

A londoni kifizetés, melynek tegnapi hivatalos záró árfolyama 5,5 milliárd márka volt, már a kora délelőtti órákban 11 milliárddal indult, hivatalos zárólata pedig 13,5 milliárd márka volt, míg a délutáni órákban

elérte a 30 milliárdos árnívót.

Hasonló a dollár árnak emelkedése, amely a délutáni órákban 5,8 milliárd márkáig ugrott fel, az esti órákban a hangulat nyugodtabb lett és számos értékben jelentékenyebb visszaesés következett be.

A budapesti terményföldén az irányszat gabonákban nyugodt, takarmánycikkben valamivel jobb.

Csanak József R. Rt. fűszer- és csomagolóipari vállalat

0-asz és portogál szardíniák Olajos pisztráng Thon-hal Humár Kaviár
Piac-u. 51. Póstopóstával szemben. Telefon 70.
Alapítva: 1823.
Pástétomok Krémek (sandwichre) Champignon gombakonzerv Sajtók Teavaj Likhörök Pezsgők
Saját termései kiváló fajborok!

Mindennemű luxus és gazdasági kocsik. Amerikai küllő- és kerékgyár.

Napi gyártás 2500 küllő.

Riesz Miklós kocsigyáros Hatvan-u. 58.

Apró hirdetések

Apró hirdetések díja hétköznap 10 szög 400 kor., minden további szó 40 korona. Vasárnap és ünnepnapokon 10 szög 600 K. minden további szó 60 K. Vastagabb betűk szedett szavak kétszeresen számítanak.

LEVELEZÉS

„Cigaretta”
esetből kifolyólag, mely vasárnap a korzón teljesen véletlenül történt, felkérem az illető ur-asszonyt, adjon alkalmat a személyes bocsátatkérésre. „Cigaretta” jelégere levelét kérem a kiadóba.

KERESLET

Kisasszonyt
vagy joghallgatót azonnal keresek Csáthy ügyvéd, Deák Ferenc-utca 9.

Pricesnyeret
megvételre sürgősen keresek. Kulcsár Imre és Fia Egyháztéri útlelet.

Butorozott szobát
keres lehetőleg azonnalra nőtlen, fiatal uriember. Telefon 3-48. Hajdúföld kiadóhivatala.

Egy szoba-konyhás lakást
keres fiatal házaspár öszre, butorozva vagy butorozatlanul. Cim a kiadóban.

Házmeester
gyermektelen, nős lakást kaphat Hatvan-utca 24. sz.

Megbízható
száraz dadát és mindenes főzőnőt azonnali belépésre keresek. Értekezni Fűvészteret-utca 20. alatt.

Petroleum kiváló finom minőségben jutányos ártért kapható Stern festéküzletében Piac-utca 10. Bikkával szemben.

22,195—1923. I.

Hirdetmény

A debreceni 10,652. sz. betétben a XXIX. 3. és 4. hrsz. a) a város tulajdonául bejegyzett 3943/1. és 3944/1. hrsz. Ajtó-u. 15. és Eötvös-u. 16. sz. sarokházastelek eladására f. évi október hó 24-ik napján d. u. 10 órakor a városháza tanácstermében nyilvános szóbeli árverés tartatik. Kikiáltási ár: 5 millió korona. Bánatpénz a kikiáltási ár 10%-a. Az árverési feltételek a városi számvevősnél (Városháza, I. em. 10.) megtekinthetők. Debrecen, 1923 október hó 4.

Városi Tanács.

Butorozott szobát

keres lehetőleg azonnalra nőtlen, fiatal uriember. Telefon 3-48. Hajdúföld kiadóhivatala

Kiadja: Hajdúföld Lapkiadó Vállalat. Nyomatott a Magyar Nemzeti Könyv- és Lapkiadóvállalat nyomdájában Debrecen, Ferencz József-ut 59. szám.

Magyar korona: 3¹/₂₀ Zürich zárlat

Berlin 0-00030, Hollandia 21960, New York 558, London 2542, Páris 3480, Milano 2550, Prága 1680, Budapest 305, Belgrád 665, Bukarest 260, Varsó 5, Bécs 78¹/₂, Szófia 545.

Devizaközp. hiv. ár.

Dollár 19400—20500, Francia frank 1205—1271, svájci frank 3460 3680, cseh kor. 573—617, lei 94—107, lira 895—950, dinár 230—244, 100 német máika 0006—0008 l. osztrák korona 2740—2960 fill.

Nemesfém jelentés

1 koronás 2100, 2 koronás 400, forintos 5000, 10 koronás 62 ezer, 20 koronás arany 120 ezer, dukat 65 ezer, ezüst 950 és 470, 900 as 450, 800-as 410, 750-es 380, tört arany 14 karátos 10700, színarany 19500, platina 95000. Irányzat lanyha.

TŐZSDENAPTÁR

Tőzsdenapok	Benyújtási nap	Rendezés	Fizelési nap
Szept. 24. hétfő	Szept. 29. szombat	Okt. 8. hétfő	Okt. 11. csütörtök
Szept. 28. péntek	Okt. 1. hétfő	Okt. 6. szombat	Okt. 15. csütörtök
Okt. 5. péntek	Okt. 8. hétfő	Okt. 13. szombat	Okt. 22. csütörtök
Okt. 12. péntek	Okt. 15. hétfő	Okt. 20. szombat	Okt. 29. csütörtök
Okt. 19. péntek	Okt. 22. hétfő	Okt. 29. szombat	Okt. 31. csütörtök

Terménytőzsde zárlat

Az irányzat gabonában gyengébb, takarmánycikkben valamivel jobb volt.

Hivatalos árak: 76 kilós tisztavideki buza 100—101, egyéb 990—1005, 79 kilós tisztavideki 110—125, egyéb 105—115, rozs 65—65,5, takarm. árpa 63—70, sör-árpa 72,5—75, köles 75—80, zab 68—69, tengeri 68—70, repce 165—170, korpa 395—405.

Ferencvárosi aertésvásár

Nizltvársári maradvány '22, érkezett 420, eladatott 182. Árak: fiatal könnyű 7500—8100, nehéz 8000—8800, Zártvásáron nem fejlődött ki jorgalom.

KÉVE

Mezőgazdasági Hitelintézet és Iparfejlesztési RT

Budapest, V., Nádor-utca 20.

Elfogad megbízásokat terményértékesítésre minden mennyiségben. Mezőgazdasági hitelt nyújt kedvező feltételekkel. Mezőgazdasági többtermelés és iparfejlesztés.

Ócska vasat,

rezet és mindennemű fémek legmagasabb árértékű. Kovácsoknak használatot becserelek. Nagyobb tételt elszállítok Steiner Eötvös-utca 110. Telefon 6-86. sz.

Iskolai tankönyv

és írószerek bármelyik iskola részére beszerezhetők a Csáthy Ferenc könyvkereskedés és irodalmi vállalat R.-T.-nél.

Százmillió korona nyerhető

egy összegben egyetlen sorsjeggyel a november 14-én kezdődő XI. osztály-sorsjátékban.

Megrendeléseket már eszközölünk! Deák és dr. Ordódy bankház

Andrássy-uti fiók Bpest, Andrássy-ut 16.

Jutalom: 60 millió. Hivatalos sorsjeggyárak:
Nyeremény 40 " 4000 korona
" 20 " 2000 " " " 10 " stb 1000 "

Összesen 700 millió.

A debreceni kir. járás-bíróságtól.

19,101/7—1921. szám.

Idéző-hirdetmény

A debreceni kir. járás-bíróság közhírré teszi, hogy Ehrenreich Sándor és neje felpereseknek Neki János és dr. Fuchs Ignác né alperesek ellen zálogjogtörlesztés iránt indított perében a perfelvételre és érdemleges tárgyalásra határnapot tűzött és felhívta a feleket, hogy 1923. évi november hó 29. napján délelőtt 9 órakor hivatalos helyiségében: Deák Ferenc-utca, földszint 32. ajtószám alatt jelenjenek meg, egyzersmint pedig az alperes részére — aki ismeretlen helyen tartózkodik — ügygondnokul dr. Rónai Dezső ügyvédet nevezte ki.

A bíróság felhívja az alperest, hogy a fentt megjelölt határnapon és órában személyesen, vagy képviselőre jogosult és igazolt meghatalmazott által jelenjen meg, mert ellenkező esetben az ügygondnok fog helyette eljárni.

Debrecen, 1923. évi szeptember hó 25. napján.

Rózsa sk., járásbíró.

A kiadmány hitelűl:

Laczó, irodafőtiszt.

Biharmegyeiek figyelmébe!

RISS ANTAL VIZSGÁZOTT FOGÁSZ

21 éves praksissal sajátkezűleg végez mindenféle munkát. Berettyóújfalú, Főúca

Rongyot

mosottat, bármily mennyiségben vesz lapunk nyomdája, Piac-utca 59. sz.

Nehéz az élet!

Jó ruhába járni gondot ad, olcsón beszerezni tessék VÉGHEZ menni, hol kevésbé használt uri ruhák eladása, vétele és alkalmi ruhák köleszítése Vár-utca 2. sz. (Zenedével szemben.)

Butorozott szobát

keres lehetőleg azonnalra nőtlen, fiatal uriember. Telefon 3-48. Hajdúföld kiadóhivatala

Kiadja: Hajdúföld Lapkiadó Vállalat. Nyomatott a Magyar Nemzeti Könyv- és Lapkiadóvállalat nyomdájában Debrecen, Ferencz József-ut 59. szám.

Kocsijavításokat leggyorsabban és legprecízebben készítünk méltányos árak mellett. 00 00 00